

RECENSION

Pauline Malefane i *Carmen*

Carmen

Originaltitel: **U-Carmen eKhayelitsha**

Svensk titel: **Carmen**

Regi: **Mark Dornford-May**

Producent: **Ross Garland, Mark Dornford-May, Camilla Driver**

Manus: **Mark Dornford-May, Charles Hazlewood, Andiswa Kedama, Pauline Malefane**

Foto : **Giulio Biccari**

Roller: **Pauline Malefane, Andile Tshoni, Andries Mbali, Lungelwa Blou, Andiswa Kedama, Ruby Mthethwa, Zweilungile Sidloyi, Zamile Gantana, Ross Garland**

Sydarfika 2006

Längd : **2 tim**

Censur: **från 11 år**

Distributör: **Triangelfilm AB**

George Bizets opera *Carmen* förlagd till Khayelitsha, en kåkstad utanför Kapstaden i Sydafrika och till nutid, visst går det för sig. Musiken finns där, precis som den förföriska, egensinniga cigarettflickan *Carmen* och den handlöst förälskade polismannen, den förbrännande kärleken och tragedin. Bizets opera är alltså inte förvanskad, men har fått sin färg, sin doft, sitt temperament och sina tillägg från ett land och en tid långt bortom det Sevilla och det 1800-talet som är originalets rum och ram.

Denna sydafrikanska upplaga är regisserad av engelsmannen Mark Dornford-May och liknar ingen av de många andra filmver-

sionerna som gjorts. Inte Francesco Rosis halvdåliga, inte Carlos Sauras underbara dansanta *Carmen*, *Carmen* eller Otto Premingers klassiska *Carmen Jones*. Sångarna och skådespelarna tillhör den internationellt berömda och ganska unga lyriska teaterensemblen Dimpho Di Kopane. Manus har skrivits på Xhosa, ett av Sydafrikas elva språk och dess titel är *U-Carmen eKhayelitsha*

Grundhandlingen är alltså den gamla välkända, men den utspelar sig i en miljö skildrad med en sådan vitalitet att den blir filmens största behållning. Dornford-May tar tillvara all den dramatik som kåkstadens vardag erbjuder, sceniskt och handlingsmässigt. Här levs livet för öppen ridå, dag som natt, i brännande sol eller i skenet från mörkrets eldar. Här frodas kriminaliteten, sprungen ur fattigdomens hopplösheter. Korruptionen och våldet, men också en formidabel livskraft omger denna tragedi som mörknar alltmer ju närmare handlingen går mot sitt dödliga slut. Och man tycker allt bra synd om denne godtrogne, laglydige polisman som förblindad av sin kärlek inte ser hur *Carmen* manipulerar i ett - så tycks det - slags behov av att känna sin förföriska makt och försvara sin självständighet och frihet.

Ensemblen sjunger, spelar och dansar fram operan, mjukt och kraftfullt och förstås passionerat och här finns musikaliska tilldiktade inslag av folkmusik som förstärker och förankrar dramat i sin sydafrikanska miljö och allt detta resulterade i en Guldbjörn i Berlin år 2005.

Monika Tunbäck-Hanson